

Analyse startgesprekken 2024/2025

Onderwijscollectief VPR
PO

Onderwijscollectief

Voorne-Putten Rozenburg

Inleiding

In de periode september-november 2024 hebben de schoolbegeleiders (SB'ers) startgesprekken gevoerd op 53 basisscholen. Het doel van deze gesprekken was om trends en ontwikkelingen binnen beide organisaties te delen, stil te staan bij wat er al goed gaat en beter kan, en de samenwerking te evalueren en daar waar nodig afspraken over te maken. Bij deze gesprekken waren intern begeleiders (IB'ers) of kwaliteitscoördinatoren (KC'ers) aanwezig en in de meeste gevallen ook de directeur aanwezig. De gesprekken zijn ook binnen het gespecialiseerd onderwijs gevoerd. Dit document geeft hiervan een overkoepelende analyse.

Het voeren van startgesprekken aan het begin van het schooljaar is een belangrijke actie uit het jaarplan van het onderwijscollectief VPR. Deze gesprekken bieden inzicht in de sterke en minder sterke kanten van de ondersteuningsstructuur van scholen en vormen een waardevolle input voor doorontwikkeling. Daarnaast evalueren we het ondersteuningstraject en verzamelen we feedback over de samenwerking met het samenwerkingsverband.

De opgehaalde input over de Poortwachter Dyslexie is vanwege het detailniveau niet opgenomen in deze analyse, maar wordt door de Poortwachter per schoolbestuur besproken.

De startgesprekken geven ons inzicht in waar kwaliteitsverbeteringen mogelijk zijn. We werken al aan diverse verbeteringen zoals de eenduidige werkwijze, extra acties om vacatures vervuld te krijgen en het op peil brengen en houden van de kennis en expertise van ons personeel. Vanuit de startgesprekken zien wij bijvoorbeeld concreter waar scholen behoefte aan hebben of wat voor effect een vacature bij Onderwijscollectief heeft in een klas.

Waar het afgelopen schooljaar al verbeteracties zijn ingezet, is dit per onderdeel vermeld. De opgehaalde informatie geeft ook een richting aan voor het nieuwe ondersteuningsplan, bijvoorbeeld aan welke expertises behoefte is en de gedeelde zorgen rondom de ontwikkeling van jonge kinderen.

Tijdens het bestuurlijke reflectiegesprek, als onderdeel van onze kwaliteitscyclus, zal per schoolbestuur een terugkoppeling van de eigen scholen gegeven worden. Daarnaast gaan Annemarie Stroo en Margriet Rietveld met kwaliteitsmedewerkers van schoolbesturen in gesprek, om daar waar nodig op het schoolniveau in te zoomen.

Ook wordt deze analyse geagendeerd voor de deelnemersraad, en wordt deze besproken met de OPR.

1. Samenwerking Onderwijscollectief en scholen

Op de vraag naar de algehele samenwerking met Onderwijscollectief hebben 36 van de 53 scholen een positieve terugkoppeling gegeven. Dit toont aan dat de meerderheid van de scholen tevreden is met de samenwerking. Daarnaast zijn er 9 scholen die zowel positieve punten als aandachtspunten hebben genoemd. 8 scholen hebben negatieve ervaringen gemeld, wat neerkomt op 17% van het totaal. Hierdoor kunnen we concluderen dat 83% van de scholen (overwegend) positief is over de samenwerking.

De minder positieve feedback kwam vanuit diverse schoolbesturen, maar kijkende naar aantal scholen per bestuur was dit bij Nissewijs het hoogst. Wisselingen en uitval van schoolbegeleiders speelde met name in Nissewaard tijdens het schooljaar 2023/2024 en dit heeft mogelijk een rol gespeeld in hun ervaring.

Meest genoemde positieve punten in de algehele samenwerking:

- **Duidelijke afspraken:** Er zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de IB/KC'er en de schoolbegeleider voor het komende schooljaar;
- **Bereikbaarheid en communicatie:** De schoolbegeleider is regelmatig aanwezig, goed bereikbaar en er is sprake van korte lijnen en open communicatie
- **Adviezen en ondersteuning:** De adviezen van BPO-ers worden als prettig ervaren en er is goede ondersteuning vanuit bv de impulsklas
- **Flexibiliteit en proactieve aanpak:** De schoolbegeleider is flexibel om tijd te maken en zoekt verder als we er niet samen uitkomen

Verbeterpunten:

- **Wachttijd BPO:** BPO-aanvragen duren soms lang voordat ze worden opgepakt;
- **Ondersteuning en expertise:** Er is behoefte aan meer daadkracht bij overstappen naar GO en ondersteuning vanuit SWV, zoals een rekenspecialist;
- **Wisselingen in schoolbegeleiders:** Het vele wisselen van schoolbegeleiders wordt als negatief ervaren en de communicatie hierover moet beter;
- **Wisselingen in schoolbegeleiders:** Het wisselen van schoolbegeleiders wordt als negatief ervaren. Hoewel dit slechts een beperkt aantal scholen betreft, is het vaak een gevolg van omstandigheden waar het samenwerkingsverband minder tot geen invloed op heeft, zoals ziekte of vertrek van een schoolbegeleider. Een tweetal scholen die dit betreft vinden dat de communicatie hierover beter kan.
- **Werklast Kindkans:** dit wordt soms als dubbel werk ervaren en het systeem Kindkans als onpraktisch;
- **Praktische tips voor leerkrachten:** Het is soms lastig om de adviezen van BPO-ers om te zetten in praktische tips voor leerkrachten;
- **Samenwerking PO en VO:** nog geen soepele overgang po/vo voor leerlingen die van regulier naar VSO moeten;

Wat hebben we gedaan met de feedback:

Het is goed om te horen dat 83% van de scholen positief is over de samenwerking.

- **Inhuur en werving:** In schooljaar 2023/2024 hadden we te kampen met uitval van collega's en vacatures die niet snel opgevuld konden worden. Er is zo snel als mogelijk op ingespeeld met externe inhuur en werving van nieuwe collega's. Inmiddels is ons personeelsbestand weer op orde.
- **Afspraken over onderlinge vervanging:** Helaas zijn er voor scholen wel hiaten gevallen in zorg en misten zij soms snelle communicatie. We hebben hier lessen uitgetrokken en hebben interne afspraken gemaakt over buddyschap van schoolbegeleiders. Wanneer nu een schoolbegeleider onverwacht uitvalt zijn er afspraken over onderlinge vervanging.

- **Werkgroep expertise leerontwikkeling:** In 2024 heeft een werkgroep met afvaardiging vanuit schoolbesturen zich gebogen over de vraag hoe de leer- en rekenexpertise vanuit het samenwerkingsverband vormgegeven moet worden, dit n.a.v. het vertrek van een specialist. Conclusie was dat de meeste aanvragen het niveau van de basisondersteuning betrof. Voor aanvragen die dit overschrijden kan een beroep worden gedaan op een maatwerkaanvraag;
- **Eenduidige werkwijze:** Binnenkort worden alle facetten van de eenduidige werkwijze geïmplementeerd, dit is al deels gebeurd. De eenduidige werkwijze zorgt voor duidelijke afspraken en rolverdeling, waardoor de samenwerking efficiënter en effectiever wordt. Ook wordt daarin beschreven wat er wel en niet in Kindkans nodig is voor een aanvraag.

2. Ondersteuningstraject

Jaarlijks halen we in het startgesprek bij alle scholen op hoe zij de ondersteuningsroute ervaren om zo onze werkwijze te kunnen evalueren. Er is gevraagd naar welke knelpunten scholen tegenkomen.

Meest genoemde positieve punten in het ondersteuningstraject:

- **Korte lijntjes en goede communicatie:** De samenwerking tussen schoolbegeleider en KC/IB wordt door veel scholen als prettig en positief ervaren. Er is sprake van open communicatie, korte lijnen en snel contact
- **Duidelijke ondersteuningsroute:** De placemat en zorgroute worden als duidelijk en helpend ervaren, met vaste stappen, afspraken en een gezamenlijke aanpak. De visuele ondersteuning van de placemat met daarbij de uitleg in tekst wordt positief gewaardeerd.
- **Flexibiliteit:** Scholen waarderen de flexibiliteit in het proces, zoals de mogelijkheid om stappen over te slaan of te versnellen waar nodig.

Meest genoemde knelpunten:

- **Wachttijden en vertragingen:** Wachttijden bij betrokken instellingen en vertragingen in het proces worden als het grootste knelpunt ervaren. Waar de wachttijd in zit is divers. Wachttijd voor BPO wordt regelmatig genoemd en vertraging door 1 loket wordt enkele keren benoemd. Daarnaast gaat het om wachttijd bij zorgpartijen, scholen in het ROK die ook vol zitten of ouders die externe zorg niet nodig vinden of geen toestemmingsverklaring willen ondertekenen.
- **Complexiteit en bureaucratie:** De complexiteit en de niet-flexibele processen en de bureaucratie binnen het systeem worden als knelpunten aangeduid. Het betreft de administratieve lasten die voortvloeien uit het werken met twee systemen (Parnassys en Kindkans). Verder geven enkele scholen aan dat zij met bv een TLV-of dyslexieaanvraag willen opschalen naar het samenwerkingsverband, maar dat dit niet mogelijk is omdat de documentatie niet volledig is. Eén school meldt dat het qua personeel niet haalbaar was om op zorgniveau 3 stabiele ondersteuning te bieden, waardoor er geen extra ondersteuning mogelijk is.
- **Onduidelijkheid en communicatie:** Er is voor enkele scholen onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en onduidelijkheid in communicatie vanuit het samenwerkingsverband. Het is voor hen niet duidelijk wie bijvoorbeeld de regie heeft over thuiszitters en wat de juridische regels rond zorgplicht zijn. De placemat en bijbehorende tekst zijn verouderd en kloppen niet altijd meer.
- **Weigerende ouders:** Ouders die externe zorg weigeren of niet akkoord zijn met een OPP of een TLV-aanvraag zijn door drie scholen benoemd als een knelpunt.

Wat hebben we gedaan met de feedback:

In hoofdstuk 1 is al uitgebreid aangegeven hoe we met inhuur en werving en met de eenduidige werkwijze aan de slag zijn gegaan.

- **Voldoende personeel** Inmiddels is ons personeelsbestand weer op orde en zijn daarmee ook de wachttijden voor BPO'ers afgenomen;
- **Vernieuwde TLV-Route:** Vanuit de eenduidige werkwijze is een vernieuwde TLV-route opgesteld die voldoet aan alle juridische eisen. Deze is inmiddels verspreid onder alle scholen en in IB/KC netwerken is deze verder toegelicht. ;
- **Interne training juridisch kader:** alle medewerkers van Onderwijscollectief hebben een training gevolgd over de wet- en regelgeving, met name op het gebied van zorgplicht en TLV afgifte;
- Aanscherping 'Aanpak zorgwekkend verzuim en thuiszitters'; Hiermee worden verantwoordelijkheden en onderlinge afspraken duidelijker, thuiszitterstafel wordt opgezet zodat ook samen met gemeenten en leerplicht doorgepakt kan worden.
- **Afspraken BaO-BaO overgang in voorbereiding:** Vanuit de eenduidige werkwijze wordt nu gewerkt aan afspraken over de overgang van reguliere basisschool naar een andere reguliere school. Hierin is veel aandacht voor de positie van ouders, ieders verantwoordelijkheden en zorgplicht. Bij het opstellen van deze afspraken worden de schoolbesturen betrokken (kwaliteitsmedewerkers)
- **Vernieuwde 'placemat';** Er wordt gewerkt aan een vernieuwde visualisatie met uitleg van de ondersteuningsroute.
- **Aanpassing 1 loket:** TLV- aanvragen gaan niet meer langs het 1 loket.

Openstaande knelpunten:

- **Wachttijden bij zorgpartijen;** Wij zijn hierover in gesprek met de gemeenten, maar ook zij kunnen hier niet een snelle verandering in brengen.
- **Personeelstekort op scholen:** dit signaal is bekend bij de schoolbesturen en Onderwijscollectief.
- **Kindkans gebruik;** Er wordt vanuit de eenduidige werkwijze gewerkt aan een duidelijke omschrijving van wat je bij elke aanvraag in Kindkans moet zetten. Door wet- en regelgeving kunnen we niet veranderen dat er twee registratiesystemen bestaan.
- **Weigerende ouders;** Een duidelijke werkwijze en heldere (juridische) afspraken kunnen de samenwerking met ouders verbeteren, maar lossen meningsverschillen met de school niet altijd op.

3. Ondersteuning op de school

In het startgesprek is besproken welke basisondersteuning scholen aanbieden, welke extra ondersteuning zij bieden, wat hun ambities zijn en op welke thema's zij en hun besturen zich verder gaan ontwikkelen.

Hieruit kunnen de volgende grote lijnen gehaald worden:

Ondersteuningsstructuur

- **SOP:** Op veel scholen is het schoolondersteuningsprofiel in ontwikkeling, mede door vernieuwde regelgeving. Ten tijde van het startgesprek was er nog onduidelijkheid over wanneer het opgenomen ging worden in de schoolgids en wat hierin de eisen zijn.
- **Veel expertise is op scholen aanwezig:** De scholen hebben (opgesomd van meest tot minst benoemd) zelf expertise in gedragsspecialisten, rekenspecialisten, leesspecialisten,

MHB-specialisten, NT2-specialisten, onderwijsassistenten (OA) voor taal, rekenen en gedrag, ondersteuning voor TOS (taalontwikkelingsstoornis), diabetes, visuele beperkingen, sociaal-emotionele ondersteuning met speciale programma's en samenwerking met externe partners zoals logopedisten.

- **Maar deze expertise is niet altijd inzetbaar:** De personele bezetting blijft een uitdaging, vooral bij ziekte van leerkrachten. Dit maakt de extra ondersteuning kwetsbaar en kan leiden tot onderbrekingen in de continuïteit van de ondersteuning.

Ambities en plannen voor het komende schooljaar

De volgende gemeenschappelijke thema's en ontwikkelingen zijn vanuit scholen van alle grotere schoolbesturen benoemd:

- **Inclusief Onderwijs:** Er wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een visie op inclusief onderwijs en het implementeren van bijbehorende strategieën.
- **Rekenonderwijs:** Er is veel aandacht voor het verbeteren van het rekenonderwijs, bijvoorbeeld door het opleiden van rekencoördinatoren en het inzetten van specifieke rekenmethodes.
- **Gedrag:** Scholen werken aan het verbeteren van het gedrag van leerlingen door middel van expertisevergroting op dit punt, versterken van het pedagogische klimaat, programma's zoals Rots en Water en het versterken van regels en routines.
- **Taalontwikkeling:** Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de taalontwikkeling van leerlingen, met aandacht voor zowel technisch als begrijpend lezen.

Nissewijs benoemt daarnaast nog het versterken van basisvaardigheden, evenals hulp aan NT2-leerlingen en leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn.

Meest gemiste expertises:

1. **Gedragsspecialisten:** Er is een grote behoefte aan expertise op het gebied van gedragsmanagement, vooral voor leerlingen met complexe gedragsproblemen. Scholen geven aan dat er al veel scholing op plaatsvindt, maar dat het ondanks dat het moeilijk blijft om met kinderen met gedragsproblemen in een klas om te gaan.
2. **Rekenspecialisten:** Er is een tekort aan rekenspecialisten om de kwaliteit van het rekenonderwijs te verbeteren en om leerkrachten te ondersteunen bij het geven van effectieve rekenlessen. Er werd hier wel bij benoemd dat op veel scholen mensen worden opgeleid tot rekenspecialist. Deze ondersteuning valt dan ook onder de basisondersteuning van scholen.
3. **NT2-specialisten:** Er is behoefte aan meer ondersteuning voor leerlingen die Nederlands als tweede taal leren, vooral gezien de toename van jonge kinderen met grote taalachterstanden. Er wordt daarnaast met name aandacht gevraagd voor NT2 in combinatie met gedrags- en/of leerproblemen.
4. **Inclusie/ gelijke kansen expertise:** Er is een behoefte aan expertise op het gebied van inclusief onderwijs om beter om te gaan met de diversiteit aan leerlingen en hun specifieke behoeften.
5. **Maatwerk mogelijkheden:** Maatwerkarrangementen kunnen door scholen aangevraagd worden. Het is voor hen soms lastig om daarna de expertise daadwerkelijk in te zetten, doordat (extern) personeel niet beschikbaar is voor de momenten die benodigd zijn.

Wat doen we met deze input:

In het schooljaar 2024/2025 is het Onderwijscollectief begonnen met de professionalisering van schoolbegeleiders en BPO'ers op het gebied van leerkracht versterkend handelen. We zien in de praktijk een verzwaring van de (gedrags-)problematiek binnen scholen, vaak een achterliggende

reden wanneer scholen handelingsverlegen zijn met een leerling. Binnen Onderwijscollectief willen we meebewegen en onze aanpak aanpassen: naast individuele begeleiding willen we ook leerkrachten/docenten ondersteunen. We gaan investeren in coach- en adviesvaardigheden om meer impact te maken in de klas. Schoolbesturen zijn momenteel al volop bezig met scholingstrajecten op de hier bovengenoemde expertises van gedrag, rekenen, nt2 etc.. Er worden gesprekken gevoerd met schoolbesturen over hoe wij kunnen samenwerken op het gebied van scholing. Daarnaast wordt de input uit de startgesprekken meegenomen bij het opstellen van het ondersteuningsplan.

4. jonge kind

We hebben een aantal vragen gesteld die specifiek over het jonge kind gaan, omdat we merken dat daar een toename in hulpvragen ligt. We zien hierin geen verschillen tussen schoolbesturen.

Inzicht in knelpunten: Scholen hebben goed zicht op waar de knelpunten voor hen liggen. De volgende punten worden genoemd door meerdere scholen:

- **Achterstanden bij jonge kinderen:** Kinderen komen binnen met grotere achterstanden, soms op meerdere gebieden. Er zijn meer kinderen die nog niet zindelijk zijn of die weinig zelfstandig zijn, kinderen kunnen nog niet stilzitten of meedoen in een kring etc.
- **Taalachtstand en logopedie:** Er is een tekort aan logopedisten, waardoor logopedie binnen scholen veelal niet praktisch te organiseren is. Veel kinderen hebben logopedie nodig, en er wordt kritisch gekeken naar de juiste inzet hiervan. Scholen zien uitersten in spraak-taalontwikkeling: van zeer zwak tot zeer verbaal sterk.
- **Instroom** – Regelmatig hebben kinderen met achterstanden geen VVE of opgangvoorziening bezocht. Zij kampen met taalachterstand en/of sociaal emotionele achterstand.
- **Andere uitdagingen en initiatieven:** Er zijn zorgen over opvoedarmoede en de verschuiving van verantwoordelijkheden naar het onderwijs.
- **Ouderbetrokkenheid en informatievoorziening:** Scholen willen ouders meer bewust maken van wat belangrijk is in de vroege jaren van een kind. Er wordt op enkele scholen gekeken naar hoe informatievoorziening beter kan aansluiten bij de behoeften van ouders, en hoe CJG kinderen en ouders met een andere blik kan benaderen.

Positieve ontwikkelingen:

- **Warme overdrachten:** Steeds meer scholen zetten warme overdrachten in tussen voorschool en basisschool. Dit versterkt de samenwerking tussen deze instellingen en zorgt voor een vloeiende overgang voor de kinderen;
- **Meer kennis op scholen aanwezig:** Scholen hebben de afgelopen jaren hun expertise op het jonge kind vergroot. Sommige scholen hebben zelf een medewerker die ook jonge kind specialist is;
- **Brugfunctionaris:** Het inzetten van een brugfunctionaris wordt als positief ervaren. Deze functionaris verbetert de samenwerking en communicatie tussen ouders en school, wat bijdraagt aan een betere ondersteuning van de kinderen.

Uitdagingen

- **Grotere zorgen:** Vrijwel alle scholen geven aan dat er grotere zorgen zijn, vooral op het gebied van NT2-problematiek, zelfredzaamheid, sociale omgangsvormen en zindelijkheid. Deze problemen vragen om gerichte aandacht en interventies.
- **NT2-Problematiek:** Veel scholen ervaren een toename van NT2-leerlingen met bijbehorende uitdagingen. Deze leerlingen hebben vaak extra ondersteuning nodig om de taalbarrière te overwinnen.

- **Zelfredzaamheid en sociale Omgangsvormen:** Er is een afname in zelfredzaamheid en sociale omgangsvormen bij jonge kinderen. Dit vraagt om gerichte interventies om deze vaardigheden te versterken.
- **Zindelijkheid:** Zindelijkheidsproblematiek wordt vaak genoemd als een uitdaging.

Wat doen we met deze input:

Vanuit het samenwerkingsverband hebben we het team van BPO-ers jonge kind vergroot. In Nissewaard loopt met subsidie van de gemeente een project waarbij BPO-ers jonge kind al vanaf 3 jaar betrokken kunnen worden op de opvang. Wij willen dit graag uitbreiden naar Voorne aan Zee en hopen dat de gemeente hier middelen voor beschikbaar gaat stellen.

Het jonge kind wordt één van de drie speerpunten in de regionale uitvoeringsagenda Inclusief onderwijs en is een thema in het nieuwe ondersteuningsplan.

5. Ouderbetrokkenheid

Scholen merken op dat het samenwerkingsverband niet altijd bekend is bij ouders. Volgende verbeterpunten en ideeën worden benoemd:

- Informeren van ouders over het samenwerkingsverband tijdens zorggesprekken;
- Opnemen van informatie over het samenwerkingsverband in de schoolgids;
- Verstrekken van brochures aan ouders;
- Vermelden van het samenwerkingsverband tijdens ouderavonden en in nieuwsbrieven;
- Versturen van vragenlijsten na zorgoverleggen om oudertevredenheid te meten.

Wat doen we met deze input:

Met een aantal van bovengenoemde punten zijn we al aan de slag gegaan. Zo wordt er gewerkt aan een update van de website, een ouderinformatiebrief en goede informatie vanuit het Ouder- en Jeugd Steunpunt.